

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

до законопроекту згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

«Про внесення змін до статті 5 Закону України «Про судовий збір» (щодо звільнення працівників та профспілок від сплати судового збору при розгляді трудових спорів)» (реєстр. № 4019 від 02.09.2020), внесений народними депутатами України Волинцем М. Я., Наливайченком В. О. та іншими.

2. Завдання законопроекту

Законопроектом пропонується звільнити від сплати судового збору позивачів:

- за подання позовів про стягнення заробітної плати, поновлення на роботі та за іншими вимогами, що впливають із трудових правовідносин (нині звільняються лише у справах про стягнення заробітної плати та поновлення на роботі);

- профспілки, їх організації, об'єднання профспілок у справах про порушення роботодавцем гарантій діяльності профспілок, встановлених законодавством, колективними договорами і угодами.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація норм законопроекту може призвести до зменшення надходжень спеціального фонду Державного бюджету України.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Вартісна величина впливу залежатиме від кількості та ціни позовів щодо спорів, пов'язаних з трудовими правовідносинами, а також кількості та ціни позовів, з якими профспілкові організації будуть звертатись до судів. Проте оцінити вплив законопроекту на показники бюджету неможливо через відсутність необхідних для розрахунку даних.

Довідково: за інформацією Верховного Суду України, у 2019 році було розглянуто 2,9 тис. позовів з трудових правовідносин.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Пропозиції щодо покриття можливих втрат бюджету у поточному бюджетному періоді відсутні.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Згідно з пунктом 1 статті 27 Бюджетного кодексу України до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Якщо такі зміни показників бюджету передбачають зменшення надходжень бюджету та/або збільшення

Підписувач Воробей Світлана Іванівна

Дійсний з 30.04.2020 12:26:18 по 30.04.2022 12:26:18

11230-02-3/28527 від 17.09.2020

витрат бюджету, до законопроекту подаються пропозиції змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

Проте автором законопроекту відповідні розрахунки не надані.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Слід зазначити, що Законом України «Про судовий збір» (далі – Закон) передбачений правовий захист основних трудових прав працівників, що впливають із трудових правовідносин, а саме звільнення їх від сплати судового збору за подання позовів про стягнення заробітної плати та поновлення на роботі.

Разом з тим, відповідно до статті 9 Закону судовий збір зараховується до спеціального фонду Державного бюджету України. Кошти судового збору спрямовуються на забезпечення здійснення судочинства та функціонування органів судової влади, а також на забезпечення архітектурної доступності приміщень судів, доступності інформації, що розміщується в суді, для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Таким чином, розширення переліку пільг зі сплати судового збору може призвести до недофінансування судової системи і, як наслідок, порушуватиме конституційні гарантії незалежності судової влади шляхом визначення окремого порядку фінансування судів та забезпечення належних умов для здійснення правосуддя, передбаченого статтями 146, 148 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

У той же час слід зазначити, що судовий збір виконує не лише фіскальну, а й регулюючу функцію, і є певним видом стимулювання належного виконання учасниками правовідносин своїх прав та обов'язків. Тому звільнення від сплати судового збору окремих категорій може призвести до зловживань своїми процесуальними правами шляхом безпідставних звернень до судів, зокрема у справах, які можуть бути вирішені без втручання суду, та безвідповідального оскарження судових рішень з огляду на безкоштовність таких звернень.

Водночас слід зауважити, що відповідно до статті 8 Закону, враховуючи майновий стан сторони, суд може своєю ухвалою за її клопотанням відстрочити або розстрочити сплату судового збору на певний строк, а також зменшити розмір судового збору або звільнити від його сплати, зокрема у разі якщо предмет позову є захист соціальних, трудових, сімейних, житлових прав, відшкодування шкоди здоров'ю.

Ураховуючи викладене, проект Закону України «Про внесення змін до статті 5 Закону України «Про судовий збір» (щодо звільнення працівників та профспілок від сплати судового збору при розгляді трудових спорів)» (реєстр. № 4019 від 02.09.2020) не підтримується.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Світлана ВОРОБЕЙ